

Valtuustoaloite koulujen hävikkiruoan jakamisen laajentamisesta kaikista kouluista, ravintokeskuksista ja keittiöistä ruoka-apua varten vähävaraisille ja myymisestä kuntalaisille halpaan hintaan

Jätin valtuustoaloitteen koulujen hävikkiruoan myymisestä kuntalaisille 3,5 vuotta sitten. Hävikkiruoan myyntiä on kokeiltu monessa kunnassa hyvin tuloksin, esim. Kuopiossa, Riihimäellä, Tuusulassa ja Tyrnävällä. Kun otetaan huomioon koko ruokaketju, eli alkutuotanto, teollisuus, kauppa, ravintolat ja kotitaloudet, hävikin määrä Suomessa on tutkimusten mukaan 400–500 miljoonaa kiloa vuodessa. Koko ravitsemusalan, mukaan luettuna ravitsemuspalvelut, kauppa, teollisuus ja kotitaloudet, tuottamasta ruuasta noin 10-15% menee hävikkiin. Pelkästään kotitalouksissa ruokaa heitetään roskeen 120-160 miljoonaa kiloa vuodessa. Se on noin 20–25 kiloa henkeä kohti. Nelihenkinen perhe heittää ruokaa roskeen keskimäärin 500 euron edestä vuosittain. Nelihenkinen perheen ruokahävikki on keskimäärin 100 kiloa vuodessa, joten ruokaa heitetään pois mittavia määriä vuodessa. Merkittävä osa ruokahävikistä syntyy koulujen, päiväkotien ja sairaaloiden ruoasta. Ruokahävikin vähentäminen kunnissa edistää kestävästä kehityksestä sekä on erittäin taloudellista yhteiskunnallisesti. Kaikkien kaupunkien ja kuntien tulisi hyödyntää ruokahävikkiruokansa. On arvioitu, että ottamalla tähdelounaskäytäntö kaikkiin Suomen kouluihin voitaisiin säästää vuodessa jopa kaksi miljoonaa euroa.

Tuusulassa, Hyökkälän koulussa, on päätetty, että ruoka, joka jää koululaisilta yli, myydään ruokailun päätyttyä eläkeläisille. Ruoka syödään koulun ruokalassa erittäin edulliseen hintaan: 1,5 euroa aterian. Kouluruoan myyminen eläkeläisille oli aluksi kokeilu, mutta viime vuoden alussa kokeilu vakiinnutettiin. Ylijäävä kouluruoka päätyisi biojätteeksi, jos sitä ei myytäisi eteenpäin. Tyrnävällä ylijäänyttä kouluruokaa on myyty kunnan kaikissa kouluissa aivan pienimpiä kouluja lukuunottamatta. Myynti alkoi kahden koulun kokeiluna keväällä 2015. Koulujen ylijäämäruoan myynti on ollut Tyrnävällä menestys. Ruoan myyminen ei ole lisännyt keittiöhenkilökunnan työtä eikä ole tuonut kustannuksia. Asiakkaat itse pakkaavat ruoan litran astiaan, jonka saa koulun keittiöstä. Ruoka lunastetaan ruokalipulla, jonka kuntalainen voi ostaa kolmella eurolla kunnanviraston palvelupisteestä.

Tampereen Voimia liikelaitoksen johtokunta käsitteli valtuustoaloitettani 20.2.2018. Vastauksessa todettiin mm: "Elintarviketurvallisuusvirasto Evira mahdollisesti tähderuoan hyötykäytön toukokuussa 2013 antamalla oheistuksen elintarvikkeiden luovuttamisesta ruoka-apuun. Tähteenä jäänyttä ruokaa myydään kouluissa, päiväkodeissa, oppilaitoksissa ja Voimian henkilöstöravintoloissa. Näissä kohteissa toimipaikan henkilökunta ja opiskelijat voivat ostaa linjastoon jäänyttä ruokaa mukaan 15 minuutin ajan ruokailun päätyttyä. Vuoden 2017 aikana linjastoon jäänyttä ruokaa myytiin noin 6 700 annosta. Linjastoon jääneen ruoan myymisen lisäksi Tampereen Voimia on vuodesta 2014 alkaen luovuttanut päivittäin tähderuokaa ruoka-apuun Tampereen Evankelisluterilaisen seurakuntayhtymän Diakoniakeskuksen Ruokapankille sekä Tampereen kaupungin päihtyneiden päivätoimintakeskus Huoltuselle. Tampereen Voimialla on valmiudet ottaa uusia kumppaneita tähderuoan lahjoittamiseksi ruoka-apuun. Kumppanilla täytyy olla valmiudet hakea vaihtelevia ja pieniäkin eriä ruokaa useasta paikasta niin, että ruoan turvallisuus ei vaarannu esimerkiksi kylmäketjun katkeamisen vuoksi. Tampereen Voimia liikelaitoksen toiminnan yhtiöittämistä valmistellaan vuoden 2019 alusta. Sen mahdollisesti toteutuessa tähderuoan myyntiä kuntalaisille voidaan arvioida yhtiönä uudelleen. "

Tampereen Voimia Oyn sivuilla lukee, että ”mikäli tähderuokaa jää, kaikissa päiväkodeissamme ja kouluissamme talon henkilökunnalla on mahdollisuus ostaa sitä mukaan. Ravintokeskukset Koukun Helmi ja Hatanpää sekä Tesoman koulun, Tampereen kansainvälisen koulun ja Tredu Santalahdentien keittiöt luovuttavat tähderuokaa ruoka-apuun. Koukun Helmessä ja kouluissa yhteistyökumppani on ev.lut. seurakuntien diakoniatyön Ruokapankki, joka koordinoi ruoka-avun jakelun edelleen. Hatanpää lahjoittaa tähderuoan päätyneiden päivätoimintakeskus Huoltsuun.”

Koronapandemia on aiheuttanut monelle tamperelaiselle suuria talousvaikeuksia. Työttömyys on lisääntynyt ja ruokajonot kasvaneet ennätyspitkiksi. Eläkeläisten, yksinhuoltajien ja lapsiperheiden köyhyys on lisääntynyt.

Esitän, että Tampereen kaupunki laajentaa hävikkiruokan jakelua kaikista kouluista, ravintokeskuksista ja keittiöistä ruoka-apua varten vähävaraisille ja yhteistyössä ev.lut. seurakuntien diakoniatyön Ruokapankin ja järjestöjen kanssa koordinoi ruoka-avun kaikille avuntarvitsijoille. Esitän, että tutkitaan myös mahdollisuus myydä tähderuokaa ruokailun päätyttyä kuntalaisille halpaan hintaan.

Tampereella 23.11.2020

Aila Dünder-Järvinen

Tampereen kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja (sd)